

Examen VSBO PBL

2021

tijdvak 1
dinsdag 25 mei
07.30 - 09.30 uur

Economie

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

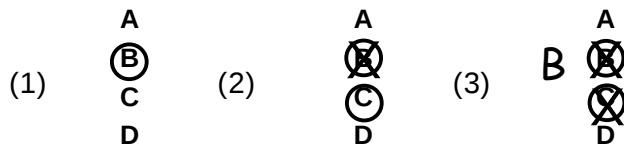
Dit examen bestaat uit 35 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 49 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

Behoeften

- 1p 1 Karin is in de stad en op zoek naar een spijkerbroek. Zij ziet er een voor f 45,-. Kleding en schoeisel zijn voor mensen een primaire behoefte. Wat zijn primaire behoeften?
- A Zaken die het leven voor mensen leuker maken.
 - B Zaken die mensen nodig hebben om te kunnen leven.
 - C Zaken die mensen een luxe gevoel geven.

- 1p 2 Karin vindt de prijs wel een beetje hoog. Zij zou eigenlijk best graag zelf een spijkerbroek willen maken. Hoe wordt het economisch begrip genoemd als Karin zelf haar spijkerbroeken zou maken?
- A consumeren
 - B investeren
 - C zelfvoorziening

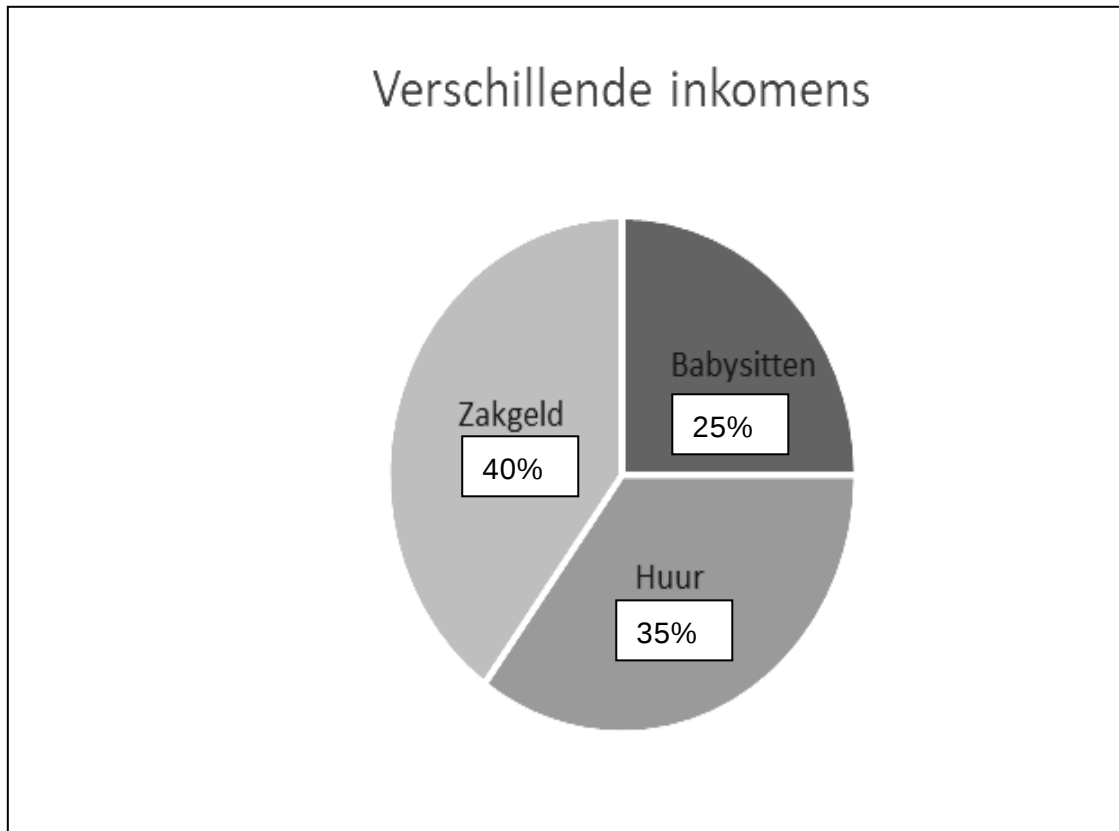
- 1p 3 Karin gaat ook informatie zoeken over andere spijkerbroeken. Deze informatie vindt Karin in een vergelijkend warenonderzoek. → Wat is een vergelijkend warenonderzoek?

.....

.....

- 1p 4 Uit het onderzoek blijkt dat de spijkerbroek van het merk Calvin Klein de beste koop is. Karin wil graag een spijkerbroek van dit merk kopen maar ze moet hiervoor wel gaan sparen. Karins spaarmotief is hier duidelijk
- A sparen uit voorzorg.
 - B sparen voor een doel.
 - C sparen voor de rente.

In het cirkeldiagram hieronder zie je de procentuele verdeling van Karins inkomen per maand. Het inkomen dat Karin in totaal per maand verdient, is f 930,-.

- 2p **5** Karin gaat per maand 10% van haar inkomen uit bezit sparen.
→ Bereken hoeveel geld Karin spaart per maand.

.....

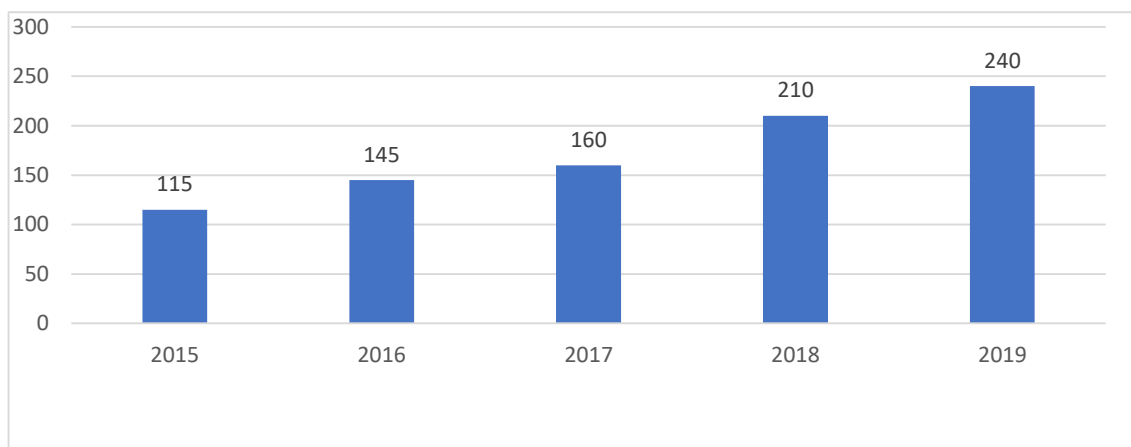
.....

Rashid

- 2p 6 In het overzicht hieronder staan enkele behoeften van Rashid genoemd.
→ Kruis in de onderstaande tabel aan welke van de onderstaande behoeften van Rashid secundaire behoeften zijn.

Behoeften van Rashid	Secundaire behoeften
onderdak	
gezelligheid	
eten	
vakantie	

In het staafdiagram hieronder zie je de consumptie van een land (in miljoenen gulden) over de afgelopen vijf jaren.

- 1p 7 Bereken voor welk bedrag er in het jaar 2019 meer is geconsumeerd dan in het jaar 2018.

.....

- 1p **8** In het jaar 2020 verwacht men een stijging van de consumptie van 15% ten opzichte van het jaar 2019.
→ Bereken de verwachte consumptie voor het jaar 2020.

.....

.....

- 2p **9** Rashid zegt dat consumenten zich door alles en iedereen laten beïnvloeden.
→ Noem twee factoren die invloed kunnen hebben op consumenten bij het kopen van producten.

1

2

Wothey en zijn financiële situatie

Wothey wil een nieuwe keuken kopen. Hij overweegt of hij hiervoor zijn spaargeld zal gebruiken of een lening gaat afsluiten.

- 2p **10** Vul in onderstaande tabel een nadeel in van het kopen van de keuken met spaargeld en een nadeel van het kopen van de keuken met geleend geld.

	Nadeel
Spaargeld gebruiken	
Geld lenen	

Wothey krijgt het advies om zijn inkomsten en uitgaven per maand na te gaan voordat hij een keuze maakt.

Wothey zet de volgende informatie over zijn inkomsten op papier:

Inkomsten Wothey maand december	x 1 gulden
Nettoloon	
Kinderbijslag	f 102
Rente	f 34
Verhuur appartement	f 850
Totaal per maand	f 3.400

- 1p 11 Welke van de bovenstaande inkomsten van Wothey is een overdachtsinkomen?
- A huur appartement
 - B kinderbijslag
 - C nettoloon
 - D rente

- 2p 12 Bereken voor Wothey hoeveel procent van zijn totale inkomsten van de maand december uit nettoloon bestaat.

.....

.....

- 1p 13 Het termijnbedrag van het aflossen van een lening behoort tot de
- A huishoudelijke uitgaven.
 - B incidentele uitgaven.
 - C reserveringsuitgaven.
 - D vaste uitgaven.

- 1p 14 In plaats van zijn spaargeld te gebruiken kiest Wothey voor het afsluiten van een 8% persoonlijke lening bij de RBC bank.
- Waarvoor wordt vaak een persoonlijke lening afgesloten?

.....

.....

Hij krijgt het volgende overzicht van de bank.

Maandelijkse afbetaling	Aantal maanden
325,90 guldens	36
Totaal te betalen	
11.732,40 guldens	
Leenbedrag	
8.500 guldens	

1p 15 Bereken de totale kredietkosten van deze persoonlijke lening.

.....

.....

iPhone

- 1p 16 Julian wil zijn oude iPhone verkopen. Hij moet bedenken welke prijs hij hiervoor gaat vragen en hoe hij deze gaat verkopen.
De prijs en plaats maken deel uit van de vier P's.
→ Wat is het woord in de economie voor deze vier P's?
-

Julian maakt gebruik van Facebook om reclame te maken. Hij plaatst twee verschillende afbeeldingen.

Afbeelding 1 is een voorbeeld van commerciële reclame.

1

2

- 1p 17 Wat voor soort reclame beeldt afbeelding 2 uit?
- A ideële reclame
 - B informatieve reclame
 - C merkreclame

- 3p **18** Julian wil graag de nieuwste iPhone kopen. Hij stelt een begroting op voor de komende maanden en rekent uit hoeveel hij per maand over zal houden.
- Vul de onderstaande tabel in en bereken hoeveel Julian per maand over zal houden.

Inkomen	Berekening	Totaal per maand
Bezorgen folders per week f 60,-		
Zakgeld per maand f 250,-		
Loon bijbaantje f 200,- per maand		
Totale inkomen		

Uitgaven	Berekening	Totaal per maand
Boodschappen per jaar f 2.100,-		
Huur per jaar f 2.400,-		
Totale uitgaven		

Julian heeft een overschot van f

- 1p **19** Julian spaart elke maand van zijn overschot f 200,- voor de nieuwe iPhone.
- De nieuwe iPhone kost f 1.800,-.
- Bereken hoeveel maanden Julian moet sparen om de nieuwe iPhone te kunnen kopen.

.....

- 1p 20 Een goede vriend zegt tegen Julian: “Beter spaar je iets meer, dan kan je een verzekering afsluiten voor je iPhone.”
Waarom raadt de vriend van Julian hem aan om een verzekering af te sluiten?
Bij diefstal of een onzeker voorval
A wordt de aflossing vergoed.
B wordt de premie vergoed.
C wordt de schade vergoed.

Internetbankieren en werkgelegenheid

Bij steeds meer banken kan de klant online rekeningen betalen. Door deze ontwikkeling is de werkgelegenheid in het bankbedrijf gedaald.

- 2p 21 Omcirkel in de onderstaande zin het juiste **vetgedrukte** woord en maak de zin af.

Het bankbedrijf is **arbeidsintensiever** / **kapitaalintensiever** geworden, want

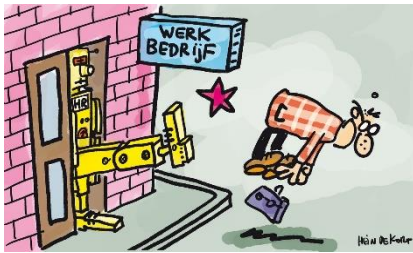
.....
.....

- 2p 22 Suzy is administratief medewerker bij de BCD bank. Ze heeft een 24-urige werkweek. Op woensdag en vrijdag is Suzy vrij. Op die dagen volgt ze de opleiding ICT-specialist.
→ Omcirkel in de onderstaande zinnen de juiste **vetgedrukte** woorden:

Suzy is werkzaam in de **dienstensector** / **industriële sector**.

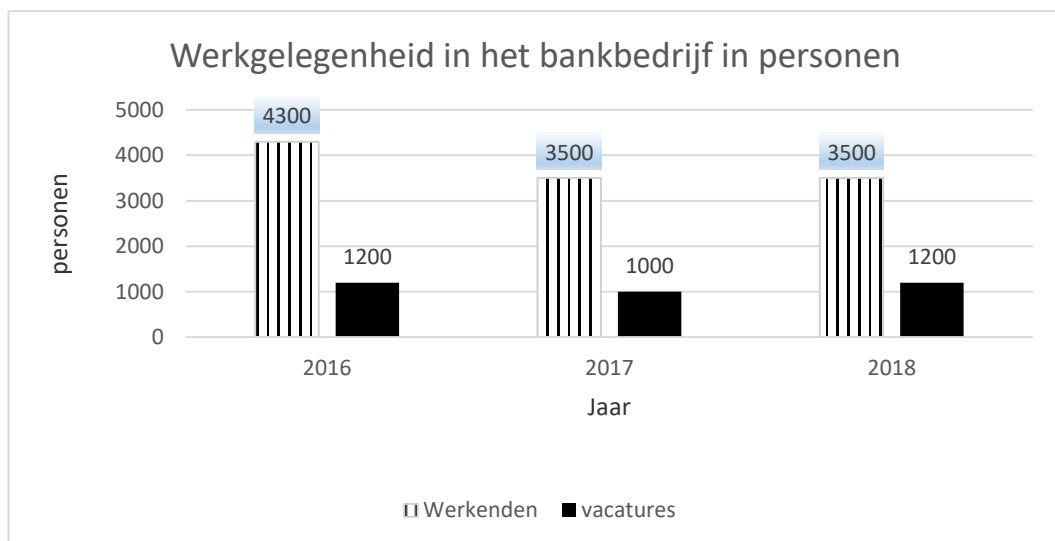
Het werk dat ze doet is **uitvoerend werk** / **leidinggevend werk**.

Sinds de invoering van internetbankieren bij de BCD bank heeft Suzy bijna niets meer te doen. Samen met drie andere bankmedewerkers krijgt Suzy ontslag.

- 1p 23 Van welke soort werkloosheid is hier sprake?
- A regionale werkloosheid
 - B seizoenswerkloosheid
 - C structurele werkloosheid

In de afbeelding hieronder zie je hoe de werkgelegenheid in het bankbedrijf zich in de jaren 2016 tot met 2018 heeft ontwikkeld.

- 1p 24 Bereken de werkgelegenheid van de jaren 2016, 2017 en 2018.

2016:

2017:

2018:

- 2p 25 Bereken met hoeveel procent de werkgelegenheid is gedaald in het jaar 2018 ten opzichte van het jaar 2016. Rond af op 2 decimalen.

.....
.....

- 2p 26 Suzy is nu op zoek naar werk. Suzy: "Hopelijk vind ik snel een nieuwe baan. Ik wil niet meer thuis zitten."
→ Noem voor Suzy een economisch gevolg en een sociaal gevolg van het werkloos zijn.

Economisch gevolg van het werkloos zijn:	
Sociaal gevolg van het werkloos zijn:	

- 1p 27 UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) heeft Suzy aangeraden om haar opleiding als ICT-specialist af te maken en een baan in die richting te zoeken.
Als Suzy de ICT-opleiding met succes afrondt dan noemen we dat
A bijscholing.
B omscholing.
C nascholing.

Jongeren

Veel jongeren hebben een bijbaantje. Soms werken ze als pizzabezorger, in een winkel of als oppas. Niet alle jongeren mogen net zoveel uur per dag werken als volwassenen.

- 2p 28 Er zijn verschillende redenen voor jongeren om na school of in de vakantie te gaan werken.
→ Noem twee arbeidsmotieven voor jongeren.

1
2

- 2p **29** Hieronder staan twee beweringen over het minimumjeugdloon.
 → Kruis hieronder achter elke bewering aan of die juist of onjuist is.

Beweringen	Juist	Onjuist
Als je jonger bent dan 22 jaar heb je recht op het wettelijk minimumjeugdloon.		
Het wettelijk minimumjeugdloon geldt alleen voor uitzendkrachten.		

- 1p **30** Wie worden beschermd door de Wet Minimumloon, werkgevers of werknemers?

.....

Bekijk de tabel hieronder. De tabel bevat gegevens uit 2018. Je ziet hoeveel het minimumjeugdloon voor jongeren van 17, 19 en 21 jaar is op basis van een 35-urige werkweek.

Leeftijd	bruto per maand
21 jaar	f 1.341,30
19 jaar	f 867,90
17 jaar	f 631,20

Gregory (17 jaar) werkt in de vakantie drie weken lang bij een supermarkt. Elke week werkt hij 35 uur. Gregory verdient het minimumjeugdloon.

- 2p **31** Bereken met behulp van de bovenstaande tabel hoeveel Gregory in die drie weken verdient.

.....

.....

MeubelPaleis

MeubelPaleis is een meubelfabriek op Curaçao die verschillende meubels maakt. Hieronder zie je een tabel met gegevens over de omzet, de brutowinst en de nettowinst over de jaren 2014 tot en met 2016 van MeubelPaleis.

	Omzet	Brutowinst	Nettowinst
2014	f 180.000	f 45.000	f 20.000
2015	f 150.000	f 35.000	f 23.000
2016	f 110.000	f 20.000	f 5.000

- 1p 32 In welk jaar zijn de bedrijfskosten van MeubelPaleis het hoogst?
- A 2014
 - B 2015
 - C 2016
- 1p 33 Bij MeubelPaleis werken in totaal 12 werknemers. Bij deze onderneming streven ze naar een zo hoog mogelijke arbeidsproductiviteit. Wat wordt bedoeld met het economische begrip arbeidsproductiviteit?
- A Dit is de totale productiviteit van een werknemer binnen een bedrijf.
 - B Dit is het aantal producten dat alle werknemers samen produceren per uur.
 - C Dit is het aantal producten dat per werknemer per uur geproduceerd wordt.

Het gaat niet zo goed met de economie van Curaçao. Verschillende bedrijven hebben al hun deuren gesloten, waardoor mensen werkloos zijn geraakt. Hierdoor is de vraag naar meubels bij MeubelPaleis ook gedaald.

- 1p 34 Over welke soort werkloosheid gaat het in de bovenstaande tekst?
- A conjuncturele werkloosheid
 - B structurele werkloosheid
 - C verborgen werkloosheid
- 1p 35 Er bestaat een aantal mogelijkheden om werkloosheid te bestrijden. De overheid kan hierbij helpen. Wat is een mogelijke maatregel die de overheid kan nemen om de werkloosheid te bestrijden?
- A de belastingen verhogen
 - B de pensioenleeftijd verlagen
 - C de primaire inkomens verlagen